

Joachim Roman Bar

"Posoborowe prawodawstwo kościelne", T. 1-2, zebr. i przetł. ks. dr Edward Szafrowski, Warszawa 1968-1970 : [recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 15/1-2, 249-251

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RECENZJE

**Synopsa tekstów Soboru Watykańskiego II, oprac. ks. Tomasz Bielski,
Poznań—Warszawa 1970 Pallottinum 8° s. 1810.**

Zgłębianie treści uchwał Soboru Watykańskiego II przynosi wszechstronną korzyść teologom i kanonistom. Dlatego z radością należy zasygnalizować ukazanie się zestawienia tekstów soborowych w formie słownika, nazwanego z greckiego „Synopsą”.

Wprawdzie indeksy (skorowidze rzeczowe) zamieszczone w wydaniach dokumentów soborowych, jak np. w wydaniu watykańskim z 1966 r., czy wydaniu poznańskim Pallottinum z 1968 r., ułatwiają znalezienie poszukiwanego tekstu, ale „Synopsa” podając odpowiednie wyjątki tekstów pozwala szybciej dotrzeć do treści dokumentów soborowych, porównać teksty i je zrozumieć.

„Synopsa” obejmuje haseł 794 i ponad 4 tysiące podhaseł, a w sumie ponad 8800 tekstów. Można słusznie przyjąć, że dzieło dość szczegółowo przedstawiło treść dokumentów soborowych i razem powiązało zagadnienia pokrewne. Teksty są przytaczane według tłumaczenia ogłoszonego przez Wyd. Pallottinum w 1968 r. (Sobór Watykański II, Konstytucje, Dekrety, Deklaracje). Trzeba jednak z uznaniem podnieść, że Autor Synopsy dokładnie porównał tekst polski z oryginałem łacińskim i w niektórych miejscach dał nowe tłumaczenie, lepiej oddające tekst łaciński (zob. np. s. 188, 189, 411). Wartość dzieła podnosi piękna szata graficzna, staranna korekta, dobry papier.

„Synopsa” może być bardzo użyteczna dla prowadzenia ćwiczeń ze studentami. Ułatwi także przygotowanie kazań i katechez.

O. Joachim Roman Bar

Posoborowe prawodawstwo kościelne, zebrali i przetłumaczył ks. dr. Edward Szafrowski, (T. 1) zes. 1—3, T. 2 zes. 1—4, Warszawa 1968—1970 Akademia Teologii Katolickiej 8° s. 237; 249; 263; 369; 410; 414; 152.

W okresie soborowym i posoborowym ożywiła się działalność ustawodawcza Stolicy Apost., zaczęły się ukazywać w szybkim stosunkowo tempie nowe dokumenty prawne i prawno-liturgiczne, które poważnie

zmieniły obowiązujące dotychczas prawo kanoniczne. Wprawdzie pełna odnowa prawa kanonicznego ma się dokonać przez ogłoszenie nowego Kodeksu prawa kanon., ale już przed ogłoszeniem nowej kodyfikacji nastąpiły liczne zmiany w dyscyplinie kościelnej, o czym muszą wiedzieć zwłaszcza studujący prawo kanoniczne. Stąd wynika potrzeba jakiegoś zbioru, który podałyby w sposób pełny i przejrzysty najnowsze dokumenty prawne Stolicy św.

Sprawa przygotowania takiego zbioru stała się przedmiotem dyskusji na posiedzeniu naukowym Wydziału Prawa Kanonicznego ATK odbytym w dniu 12 kwietnia 1967 r. Ustalono wtedy ogólne wytyczne dla przyszłego zbioru, a cały ciężar pracy wziął na siebie ks. dr Edward Szafrowski. Tak powstało „Posoborowe prawodawstwo kościelne”, wydane w trzech zeszytach w 1968 r., nazwane potem tomem I i przedrukowane w 1969 r. W 1970 r. ukazały się dalsze cztery zeszyty, oznaczone jako tom II.

Zesz. 1—3 tomu I-go zawiera dokumenty prawne i prawno-liturgiczne Stolicy Apost. wydane od stycznia 1963 r. do czerwca 1967 r. z pominięciem dokumentów wydanych przez Sobór Watykański II. W sumie znalazło się w biorze 57 dokumentów, które zajęły 749 stron druku, ułożonych w porządku rzeczowym, według systematyki Kodeksu prawa kanon. Dokumenty są przytoczone w języku łacińskim i w tłumaczeniu polskim. Na marginesie dokumentów umieścił Tłumacz numery marginesowe, od 1 do 1454, aby można było łatwiej posługiwać się indeksem rzeczowym. Taki indeks, ułożony w porządku alfabetycznym, sporządził Tłumacz w trzecim zeszycie. Jest on obszerny (obejmuje 44 stron druku) i szczegółowy, co pozwala na szybkie korzystanie ze zbioru. Szkoda tylko, że indeks nie zachowuje porządku alfabetycznego także przy wyliczaniu treści pod szczegółowymi hasłami (zob. np. „Konferencje Biskupie”, gdzie przytoczono 28 podhaseł, bez zachowania porządku alfabetycznego, — albo „Msza św.”, gdzie jest podobnie ułożonych 32 podhaseł).

Cztery zeszyty tomu II-go wydane w 1970 r. trzeba treściowo podzielić na dwie części: zesz. 1—3 i zesz. 4.

Zesz. 1—3 zawiera razem 57 dokumentów (na 1193 stronach druku), oznaczonych numerem bieżącym od 58 do 114, z numerami marginesowymi od 1455 do 4515, czyli Tłumacz traktuje te zeszyty jako dalszy ciąg tomu I-go. Indeks rzeczowy (obejmujący 99 stron) podaje treść tomu I i zesz. 1—3 tomu II-go. Układ materiału jest podobny do układu przyjętego w tomie I. Dokumenty zesz. 1—3 tomu II-go zostały wydane w okresie od lipca 1967 r. do końca sierpnia 1969 r., czyli w przeciągu 26 miesięcy.

Zesz. 4 tomu II-go stanowi odrębną całość. Jest to *Enchiridion indulgentiarum* czyli „Wykaz odpustów” ogłoszony dekretem Penitencjarii Apost. z dnia 29. VI. 1968 r. Zawiera tekst łaciński i tłumaczenie polskie oraz indeks rzeczowy w języku polskim.

Słusznie ten „Wykaz” został ogłoszony w oddzielnym zeszycie, ułatwi to korzystanie z niego i prędzej dotrze do rąk nawet niekanonistów, posiada bowiem szerokie zastosowanie praktyczne.

„Posoborowe prawodawstwo kościelne” nie jest dziełem zamkniętym, ale mają się ukazywać tomy następne, w miarę ogłaszania przez Stolicę Apost. nowych dokumentów prawnych. Biorąc pod uwagę obfitość dokumentów wydawanych w dalszym ciągu przez Stolicę Apost. w związku z przeprowadzaną posoborową odnową instytucji kościelnych, należy się spodziewać, że co roku będzie materiał na jeden tom, może nawet podzielony na zeszyty. Pożądaną byłoby rzeczą, aby odąd podawać na karcie tytułowej „Posoborowego prawodawstwa kość.”, po zaznaczeniu tomu (i zeszytu), również czas, z którego pochodzą ogłaszane dokumenty. Najlepiej byłoby trzymać się stałego okresu, od września jednego roku do sierpnia następnego. Również numerację dokumentów lepiej byłoby zaznaczyć dla każdego tomu od jeden. Podobnie też numer marginesowy. Indeks rzeczowy powinien obejmować treść danego tomu, bez nawracania do poprzednich tomów.

Oceniając ogólnie siedem dotychczas wydanych zeszytów „Posoborowego prawodawstwa kościelnego” trzeba podnieść użyteczność rozpoczętego dzieła, wkład pracy Tłumacza, troskę o dobre tłumaczenie dokumentów, staranną szatę graficzną. Wprawdzie trafiają się czasem drobne nieścisłości w tłumaczeniu dokumentów, ale w tego rodzaju pracy trudno ich uniknąć. Przed niebezpieczeństwem wprowadzenia do nauki i praktyki błędów rzeczowych broni nas tekst łaciński, który przecież musi być stale brany pod uwagę dla kontroli.

Należy tylko wyrazić życzenie, aby następne tomy były coraz doskonalsze i ukazywały się terminowo, a w ten sposób aby się dalej przyczyniały do rozwoju nauki polskiej.

O. Joachim Roman Bar

Warszawa, 3. I. 1971.

Nowy obrząd konsekracji dziewic

Dekretem Kongregacji dla Kultu Bożego z dnia 31. V. 1970 r. został zatwierdzony i ogłoszony nowy obrząd konsekracji dziewic (*Ordo consecrationis virginum*), który wszedł w życie dnia 6. I. 1971 r. Pierwsze wydanie tego obrzędu nosi tytuł: *Pontificale Romanum ex decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum, auctoritate Pauli PP. VI promulgatum, Ordo consecraticnis virginum*, editio typica, Typis Polyglottis Vaticanis 1970 4° ss. 64, nlb. 1.

Druk ten zawiera wspomniany dekret Kongregacji (s. 5—6), prae-